

Finanțări europene

Lecții învățate

Luiza Manolea, consultant Romania Green Building Council

Luiza Manolea, consultant Romania Green Building Council

Avem niște bani. Cum îi folosim?

Mai precis, nu îi avem încă, însă ne dorim să atragem 39,9 miliarde de euro din fonduri europene pe parcursul exercițiului financiar 2014 – 2020. Cât despre modul de folosire a acestora, ne așteptăm să fie alocate sume mai mari pentru creșterea competitivității mediului de afaceri și sprijinirea IMM-urilor, infrastructură educațională și socială, infrastructură de sănătate, eficiență energetică, infrastructură de transport local și interconectivitate⁽¹⁾. Cadrul strategic și prioritățile în cheltuirea acestor bani vor fi stabilite în Acordul de parteneriat, pe care România dorește să îl transmită, în versiune îmbunătățită față de cea din 6 iunie 2013⁽²⁾, Comisiei Europene în septembrie 2013.

Însă, ce am stabilit până acum⁽³⁾ și care sunt direcțiile de finanțare care ar trebui să fie îmbunătățite în domeniile relevante clădirilor verzi?

Am stabilit că dorim să sprijinim tranziția către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon în toate sectoarele, deci, inclusiv în sectorul construcțiilor. Și pentru a ajunge să avem o asemenea economie, ar trebui să urmărim o serie de priorități, care se axează pe:

- lucrări de izolare termică a blocurilor de locuințe, în special a celor construite până în anul 1990;
- modernizarea rețelelor de încălzire de cartier, precum și a altor centrale de cogenerare, pentru a furniza căldura și apa caldă necesare.
- adoptarea de tehnologii inteligente de construire și de standarde termice înalte cu privire la

construcția de clădiri noi și la renovarea clădirilor existente.

Energia din surse regenerabile care să fie integrată în clădiri nu joacă un rol important printre prioritățile deja stabilite. Astfel, chiar dacă energia verde este enumerată printre priorități, importanța ei pentru sectorul construcțiilor de clădiri este foarte limitată, întrucât, pe de o parte, este condiționată de demonstrarea unei justificări a investițiilor în acest domeniu și, pe de altă parte, vizează doar producția mare de energie, ce nu este specifică clădirilor. Cât despre eficiența energetică, și aceasta este menționată printre priorități, însă fără a avea o relevanță evidentă pentru sectorul clădirilor, deoarece privește doar industria și agricultura.

Însă, așa cum sunt prevăzute prioritățile în acest moment, nu valorificăm la maximum oportunitățile de dezvoltare a sectorului energiei din surse regenerabile și a celui de eficientizare energetică, în sensul de a atinge ținta unei economii cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Acest neajuns a fost remarcat și de către Comisia Europeană în criticile formulate la adresa Acordului de parteneriat. Prin urmare, din septembrie 2013 ne așteptăm ca versiunea îmbunătățită a definirii strategiei și priorităților de cheltuire a banilor europeni să țină seama și de o serie de recomandări, printre care:

- să includă referiri la schemele de sprijin pentru producerea energiei din surse regenerabile;
- să coreleze prioritățile propuse la finanțare pentru anii 2014-2020 cu

prioritățile deja stabilite în Planul național de acțiune pentru eficiență energetică și Planul național de acțiune în domeniul energiei regenerabile;

- să acorde eficienței energetice a clădirilor un loc principal, reflectat în prioritățile de finanțare, fără a se limita la reabilitarea termică a blocurilor;
- să estimeze randamentul investițiilor în domeniul schimbărilor climatice prin raportare la beneficiile aduse mediului și să abordeze și finanțarea acestor tipuri de investiții.

Pe lângă preocupările pentru definirea cât mai bună a ținutelor de atins în următorii șapte ani, pentru a ne construi un drum cât mai lin și lipsit de obstacole astfel încât nivelul absorbției fondurilor nerambursabile să fie cât mai mare, ar trebui să ținem seama și de greșelile făcute în perioada 2007-2013, pentru a le evita pe viitor.

Sintagma „absorbția fondurilor europene” pare să fi câștigat o reputație cel puțin proastă până în prezent, mare parte din cauza neregulilor întâlnite în principal în procedurile de achiziții publice⁽⁴⁾ care au determinat blocaje în finanțări și tăieri de fonduri⁽⁵⁾, pe lângă alte consecințe negative. Însă, acest lucru se dorește reparat. Iar un prim pas a fost făcut prin publicarea în Monitorul Oficial nr. 481 din 1 august 2013 a „Ghidului privind principalele riscuri identificate în domeniul achizițiilor publice și recomandările Comisiei Europene ce trebuie urmate de autoritățile de management și organismele intermediare în procesul de verificare a procedurilor de achiziții publice”.

Chiar dacă acest Ghid cuprinde doar

Consiliul Român pentru Clădiri Verzi

www.rogbc.org

recomandări, nefiind un text de lege obligatoriu, utilitatea enumerării chestiunilor care ar trebui evitate în viitoarele licitații este de necontestat atât pentru autoritățile publice care doresc să achiziționeze lucrări de construcție, cât și participanților la licitații. De asemenea, utilitatea este demonstrată și în ceea ce-i privește pe constructorii de clădiri verzi, căci, începând din 1 ianuarie 2014, în baza obligațiilor legale, se previzionează o serie de licitații pentru achiziționarea ori renovarea de clădiri care aparțin administrației publice centrale, clădiri ce trebuie să îndeplinească cel puțin cerințele minime de performanță energetică⁽⁶⁾.

Dar ce lecții am învățat?

Iată în continuare un rezumat al Ghidului pomenit mai sus, în care trec în revistă unele greșeli întâlnite frecvent în trecut și soluțiile de a le evita în viitoarele licitații.

La stabilirea criteriilor de calificare și selecție autoritățile ar trebui să se asigure, pe de o parte, că una este scris în anunțul de participare și cu totul

altceva este scris în documentația de atribuire (fișa de date a achiziției, caietul de sarcini) și, pe de altă parte, că sunt „obiective, nediscriminatorii și proporționale cu complexitatea și obiectul contractului”, astfel încât „să reflecte posibilitatea concretă a operatorului economic de a îndeplini contractul.” De exemplu:

➤ autoritățile ar trebui să evite să introducă criterii de calificare prin raportare la o anumită arie geografică restrânsă, cum ar fi stabilirea unei unități de producție la o anumită distanță de locul de desfășurare a proiectului ori în România;

➤ solicitarea experienței similare pentru un anumit tip de proiect ar trebui să nu fie restrânsă în mod artificial; este dat exemplul construcției unei școli, unde constructorul trebuia să facă dovada că are experiență specifică în școli, o altă experiență în construcție de clădiri nefiind admisă;

➤ dovezile solicitate pentru demonstrarea îndeplinirii unui anumit criteriu de calificare să fie rezonabile; un exemplu de solicitare nerezonabilă fiind aceea a copiilor facturilor pentru

demonstrarea cifrei de afaceri în domeniul de activitate aferent obiectului contractului.

➤ autoritățile ar trebui să solicite doar certificate sau autorizații care sunt relevante pentru îndeplinirea contractului; un exemplu negativ este cel al solicitării certificării ISO 9001 de la producător.

Cât privește criteriul de atribuire a contractului potrivit „ofertei celei mai bune din punct de vedere economic”, autoritățile ar trebui să se asigure că factorii de evaluare sunt clari, cuantificabili și conduc la evaluări obiective, eliminând subiectivismul. Astfel, se recomandă evitarea unor factori de evaluare precum, de exemplu, „timpul de remediere a defecțiunilor” - ce nu poate fi estimat la momentul licitației, „înțelegerea caietului de sarcini și a obiectivelor proiectului” - ce lasă cale liberă interpretării subiective ale membrilor comisiei de evaluare.

Pentru evitarea prețurilor de dumping, legislația noastră prevede că autoritatea trebuie să solicite informații suplimentare ofertanților care propun

un preț mai mic de 85% din valoarea estimată a contractului ori a mediei aritmetice a cel puțin alte cinci oferte valabile. Și doar dacă ofertantul nu poate justifica această reducere de preț, să declare oferta inacceptabilă și s-o respingă. Însă, unele autorități contractante au respins oferte cu preț mic doar pentru că erau sub pragurile de 85% mai sus-menționate, fără a verifica dacă într-adevăr un asemenea preț mai mic era nejustificat, deci, de dumping.

O altă practică greșită a fost de a încadra modificările aduse criteriilor de calificare ori de selecție la clarificări și nu la erată adusă anunțului de participare, ceea ce a avut drept consecință limitarea transparenței și a numărului potențialilor ofertanți interesați.

Printre cele mai evidente erori comise amintesc aici:

➤ modificarea condițiilor contractului încă de la semnarea lui, astfel încât acestea să fie mult mai permissive și mai avantajoase ofertantului câștigător față de cele publicate în documentația de atribuire, care erau cunoscute și

Sustinem accesarea de FONDURI EUROPENE din domeniul CONSTRUCTII!

Ai aplicat pentru fonduri europene sau pregatesti dosarul?

Comunica investitia prin pachetul special de comunicate de presa la standarde europene!

Avem serviciile de care ai nevoie!

- Publicare comunicat in format adaptat cerintelor europene
- Inserare sigle ale partenerilor si ale organismelor europene implicate
- Distributie comunicat catre jurnalisti, companii si abonati

Advanced **-20%**
 ➤ 2 comunicate europene
 ➤ 10.000 afisari pe site

Professional **-50%**
 ➤ 5 comunicate europene
 ➤ 40.000 afisari pe site

Suna la 021.209.56.75 pentru detalii referitoare la pachetul "Comunicate europene"!

COMUNICATE DE PRESA
 Email: info@comunicatedepresa.ro
 Web: www.comunicatedepresa.ro

aplicabile celorlalți ofertanți;

➤ neaplicarea sancțiunilor prevăzute în contract. Astfel, de exemplu, autoritatea a acceptat o durată neverosimilă de 11 zile calendaristice pentru executarea unui contract ce presupunea atât proiectarea, cât și executarea de lucrări de reabilitare a aproximativ 100 km de drum național, durată ce aducea un punctaj maxim la evaluarea ofertei, doar pe justificarea tragerii la răspundere a ofertantului în cazul în care nu respectă respectivul termen, sancționare ce nu s-a concretizat, însă, niciodată.

➤ Încheierea de acte adiționale la contractul inițial prin negociere fără publicarea vreunui anunț de participare în prealabil, însă, fără a se respecta condițiile ca depășirea valorii inițiale să fie de maxim 20% ori ca acest lucru să se facă în cazul existenței unor circumstanțe imprevizibile. De fapt, multe autorități au dat interpretări foarte generoase, lipsite de obiectivitate. În Ghid se dau câteva exemple de interpretări obiective ale circumstanțelor imprevizibile:

„dezastre naturale, noi cerințe rezultate din adoptarea de noi reglementări legislative, condiții tehnice care nu ar fi putut fi prevăzute în ciuda investigațiilor tehnice care au stat la baza proiectului sau a avizelor care au stat la baza aprobării proiectului tehnic etc.)”.

Tot la capitolul contract încheiat deja s-a atras atenția asupra faptului că orice modificare substanțială pe timpul duratei lui de valabilitate trebuie să fie considerată ca fiind o nouă atribuire de contract și trebuie organizată o altă licitație. Ghidul precizează că o modificare este substanțială atunci când, spre exemplu, introduce condiții care, dacă ar fi existat de la început, ar fi permis participarea la licitație și a altor operatori interesați sau ar fi permis atribuirea contractului altui ofertant. De exemplu, în contractul inițial cunoscut de toți ofertanții nu se oferea niciun fel de avans, însă după încheierea contractului cu ofertantul câștigător s-a acordat avansul maxim permis de lege. Alte modificări considerate substanțiale sunt cele care

schimbă echilibrul economic al contractului în favoarea contractantului ori cele care extind foarte mult obiectul contractului, astfel încât să cuprindă bunuri, servicii sau lucrări care nu erau incluse inițial.

Ghidul recomandă, de asemenea, să se acorde o mare atenție conflictului de interese. În practică s-au întâlnit situații care pe viitor ar trebui evitate, cum ar fi:

➤ contractarea unor consultanți care, în loc să pregătească o documentație de atribuire cât mai neutră, includ elemente care avantajează un anumit companie;

➤ furnizarea deliberată de informații eronate cu privire la evaluarea ofertelor, care influențează rezultatele licitației și denaturează concurența;

➤ primirea unor oferte trucate care, spre exemplu, au creat aparența unui număr mare de ofertanți.

Dincolo de toate greșelile mai mult sau mai puțin voite întâlnite în licitațiile organizate până acum, nu trebuie să uităm că există și exemple bune. Iar dacă alăturăm acestora recomandările

de bune practici identificate până acum, putem crea baza necesară care să ne permită să mergem cu succes mai departe și, prin urmare, să reușim să reabilităm sintagma «absorbția fondurilor europene».

(1) http://www.realitatea.net/dialogul-cu-ce-pentru-elaborarea-acordului-de-parteneriat-2014-2020-respecta-calendariul-agreat_1229334.html

(2) http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/cd25a597fd-62/2012-2020/doc/draft_AP_06.06.2013.pdf

(3) Potrivit Acordului de parteneriat publicat în 6 iunie 2013.

(4) O culegere de spețe a fost alcătuită de Institutul pentru Politici Publice (IPP) în parteneriat cu Asociația Municipiilor din România (AMR) și societatea de avocatură Țuca Zbârcea & Asociații, pe care o puteți obține de aici: <http://www.ipp.ro/pagini/colec355ie-despe355e-reprezentand.php#> și ale cărei concluzii sunt prezentate aici: <http://www.ipp.ro/library/IPPconcluziicorectii.pdf>

(5) O situație cu corecțiile financiare aplicate se găsește aici: http://regio-adrcentru.ro/Document_Files/PORInfoBeneficiari/00001381/6a2ne_Situatie%20cu%20corecțiile%20financiare.pdf

(6) Potrivit art. 5 alin. 1 din Directiva nr. 2013/27/UE privind eficiența energetică, administrația centrală din România trebuie să renoveze anual, la nivelul atingerii cel puțin a cerințelor minime de performanță energetică, 3% din suprafața totală a clădirilor încălzite și/sau răcite, deținute și ocupate, a căror suprafață depășește 500 mp. De asemenea, potrivit art. 6 (1) din aceeași Directivă, autoritățile publice centrale trebuie să achiziționeze ori să închirieze doar clădiri cu eficiență energetică înaltă, în momentul în care valoarea estimată fără TVA a acestor contracte depășește pragul de 200.000 de Euro (180.000 de Euro pentru cele 70 de autorități centrale enumerate în Anexa IV a Directivei nr. 2004/18/CE privind achizițiile publice).

Consiliul Român pentru Clădiri Verzi

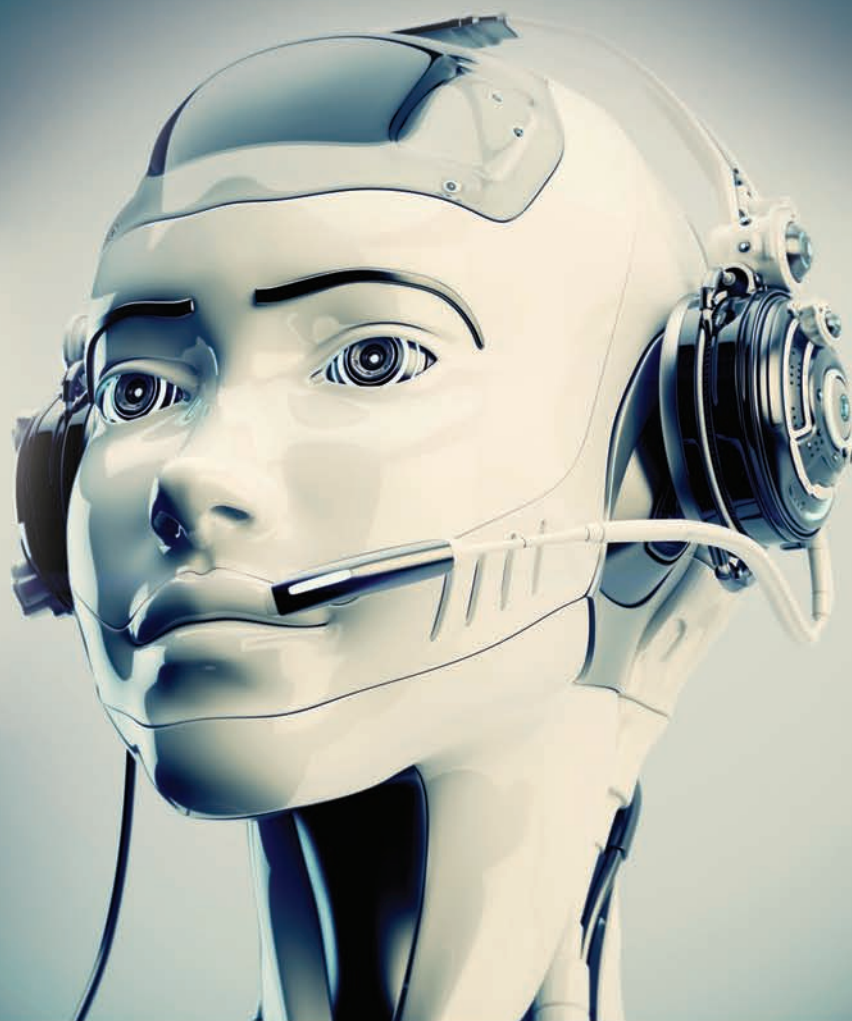
www.rogbc.org

ed.0039 TIB

vino să întâlnești tehnologia

www.tib.ro

16 - 19 OCTOMBRIE

La
ROMEXPO

PARTENER OFICIAL:

Hertz

Drive at the speed of Hertz!

Organizator:

ROMEXPO S.A.

Membru

Eveniment organizat în parteneriat cu Camerele de Comerț și Industrie din România